

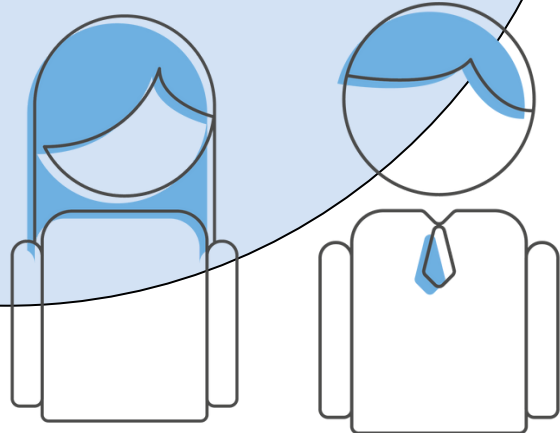

POZnań*

Centrum
Doradztwa
Zawodowego
dla Młodzieży

Практичне професійне навчання

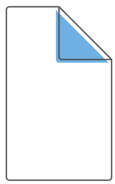

Практичне професійне навчання (ППН)

організовується у формі **практичних занять**, а в технікумах - у формі **виробничої практики**.

Практичні заняття

Організовуються для учнів та неповнолітніх працівників з метою опанування ними професійних навичок, необхідних для працевлаштування за певною професією, а у разі проведення практичних занять у роботодавців, у тому числі за дуальною формою навчання, - також з метою застосування та поглиблення набутих професійних знань і навичок у реальних умовах праці.

Практичні заняття у роботодавців, у тому числі за дуальною системою навчання, проводяться на підставі:

- **трудового договору про професійну підготовку** (*umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego*), укладеного між неповнолітнім працівником та роботодавцем,
- **договору про практичне професійне навчання** (*umowa o praktyczną naukę zawodu*), укладеного між директором навчального закладу та роботодавцем, який приймає учнів на практичне професійне навчання.

Виробнича практика

Організовується для того, щоб учні могли застосувати та поглибити набуті професійні знання та навички в реальних умовах праці.

Знання та навички, персональні та соціальні компетенції, які учні мають здобути на практичних заняттях та під час виробничої практики, кількість годин із занять та практик визначаються навчальною **програмою для відповідної професії**.

Щоденна тривалість практичних занять для учнів становить

- віком до 16 років - не більше 6 годин,
- віком старше 16 років - 8 годин,
- неповнолітній працівник має право на безперервний 30 хвилинний відпочинок, якщо тривалість щоденної роботи перевищує 4,5 години (перерва включається в робочий час),
- неповнолітньому працівнику надається щонайменше 48 годин безперервного відпочинку, який повинен охоплювати неділю,
- неповнолітній працівник не може залучатися до понаднормових годин або до роботи в нічний час,
- перерва для неповнолітнього працівника має становити не менше 14 годин безперервного відпочинку.

В обґрунтованих випадках, зумовлених особливостями функціонування учня з інвалідністю старше 16 років, допускається зменшення щоденного обсягу годин практичного професійного навчання до 7 годин.

Практичне професійне навчання (ППН)

В особливих випадках допускається збільшення щоденного обсягу годин практичного навчання професії для учнів старше 18 років, але не більше ніж до 12 годин, зі збереженням загального тижневого обсягу обов'язкових навчальних занять, обумовленого навчальним планом для даного типу школи.

Початок практичного професійного навчання

Щоб розпочати практичне професійне навчання:

- **необхідна довідка від лікаря з медицини праці** про те, що робота за обраною учнем професією не загрожує його здоров'ю та немає протипоказань для навчання цій професії.

Особи, які не досягли 15 років, можуть бути прийняті на роботу тільки за згодою їх опікуна або законного представника та після позитивного висновку психолого-педагогічної консультації.

Професійно-технічна школа I ступеня (branżowa szkoła I stopnia)

Практичне професійне навчання у професійно-технічній школі I ступеня може проходити в шкільних майстернях або у роботодавця. Практичне професійне навчання у шкільних майстернях. Тривалість ППН на I році навчання - два дні на тиждень, на II і III роках навчання - три дні на тиждень. **Учень, який проходять практику в шкільних майстернях, не отримує заробітної платню.**

Практичні заняття у роботодавця

Під час прийняття кандидатів до професійно-технічних шкіл I ступеня роботодавець укладає трудовий договір з неповнолітнім працівником з метою навчання професії.

Особа, яка закінчила восьмирічну неповну середню школу і якій не виповнилося 15 років, може бути прийнята на роботу за правилами, встановленими для неповнолітніх, у тому календарному році, в якому їй виповнюється 15 років. (ст. 191 § 21 Трудового кодексу)

Особа, яка закінчила восьмирічну неповну середню школу і якій не виповнилося 15 років, за винятком особи, зазначеної в § 21, може бути прийнята на роботу за правилами, встановленими для неповнолітніх, з метою професійної підготовки у формі професійного навчання. (ст. 191 § 22 Трудового кодексу)

Особа, яка не закінчила восьмирічну неповну середню школу і якій не виповнилося 15 років, може бути прийнята на роботу за правилами, встановленими для неповнолітніх, з метою професійної підготовки у формі навчання для виконання певної роботи. (Стаття 191 § 23 Трудового кодексу)

Укладення трудового договору про професійну підготовку з особою, зазначеною в § 22 і § 23, допускається за наявності згоди законного представника або опікуна цієї особи та позитивного психолого-педагогічного висновку.

Заробітна плата на практичних заняттях у роботодавця:

У договорі зазначається розмір заробітної плати неповнолітнього працівника, яка:

- залежить від рівня середньомісячної заробітної плати,
- збільшується з наступними роками професійного навчання.

Табл.1 Заробітна плата неповнолітніх працівників в період 01.09.2023 -30.11.2023 роки.

I рік навчання (8%)	II рік навчання (9%)	III рік навчання (10%)	Навчання для виконання визначеної роботи (7%)	Набуває чинності з
560,46 zł	630,52 zł	700,58 zł	490,40 zł	01.09.2023 до 30.11.2023 р.

Розмір заробітної плати для неповнолітніх працівників (учнів) встановлюється на основі середньої заробітної плати і є мінімальним. Роботодавець може платити учням вищу заробітну плату - або у вигляді вищої основної заробітної плати або у вигляді премії за досягнення в роботі або за результати у навчанні.

Виробнича практика в технікумах

Виробнича практика

Виробнича практика в технікумах є однією з форм професійної підготовки молоді.

Учні технікуму зобов'язані проходити виробничу практичну. Технікум зобов'язаний контролювати виконання програми практики та співпрацювати з підприємством, яке приймає учнів на практику.

Практиканти не отримують конкретних завдань для виконання, але вони знайомляться з принципами роботи підприємства та можуть отримати уявлення про те, з чого складається робота в різних відділах. Виробнича практика відбувається на третьому та четвертому році навчання, триває чотири тижні, по 7-8 годин на день.

Заробітна плата

Переважає більшість підприємств, які організовують практику, не платять учням заробітню плату за її проходження.

Практичне навчання у Добровільних Загонах Зайнятості (Ochotniczych Hufcach Pracy OHP)

www.ohp.pl

Хто може навчатися у Добровільних Загонах Зайнятості (Ochotniczych Hufcach Pracy)

До навчально-виховних установ ОНР (Добровільних Загонів Зайнятості) приймають переважно осіб віком від 15 до 18 років, які знаходяться у пошуку опіки, а також можливості навчання та здобуття кваліфікації за професіями, що мають попит на ринку праці. До ОНР (Добровільного Загону Праці) може звернутися будь-яка особа, яка закінчила неповну середню школу чи гімназію або не закінчила неповну середню школу, і якій виповнилося 15 років.

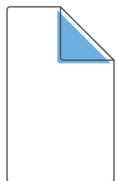
Учасники ОНР можуть реалізувати свій навчально-освітній обов'язок у наступних навчальних закладах та формах навчання:

- у 7 та 8 класах неповної середньої школи з пристосованими для цього класами
- або у неповній середній школі для дорослих;
- у професійно-технічній школі I ступеня з 3-річним циклом навчання за всіма професіями, включеними до постанови MEN (Міністерства освіти і науки) про класифікацію професій професійної освіти;
- за допомогою професійного навчання у формі курсів, наприклад, професійно-кваліфікаційних курсів (Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe) або навчання професійним ремеслам (Rzemieślnicze Przygotowanie do Zawodu).

Щороку учасники ОНР проходять професійне навчання та підготовку з понад 60 професій. Це професії, які мають попит на місцевих ринках праці.

Професійна підготовка

Відбувається за дуальним методом - учасники, які отримують обов'язкову шкільну освіту, здобувають загальні знання в закладах загальноосвітньої системи, а практичну професійну підготовку проходять на робочих місцях у роботодавців під час виконання ними трудових обов'язків. У виняткових випадках, коли в певній місцевості немає відповідного навчального закладу, що перебуває у розпорядженні органу місцевого самоврядування, допускається навчання учасників ОНР у школі, що перебуває у підпорядкуванні іншого уповноваженого суб'єкта.

Учасники ОНР мають статус неповнолітнього працівника, отримують заробітну плату відповідно до ставки неповнолітнього працівника та підписують трудовий договір для здійснення професійної підготовки.

Практичне навчання у Добровільних Загонах Зайнятості (Ochotniczych Hufcach Pracy OHP)

www.ohp.pl

Професійна підготовка може відбуватися у формі навчання професії або навчання для виконання конкретної роботи в навчальних майстернях ОНР чи у роботодавців (майстрів, підприємців).

Навчання професії - триває до трьох років, призначене для молоді, яка закінчила восьмирічну неповну середню школу. Протягом цього періоду молодь продовжує навчання у професійно-технічній школі I ступеня або проходить відповідні курси. Навчання закінчується екзаменом, що підтверджує отримані професійні кваліфікації.

Навчання для виконання конкретної роботи - триває до 22 місяців, призначене для молоді, яка навчається в сьомому або восьмому класі неповної середньої школи. Під час навчання здобуваються навички, які є частиною кваліфікаційних критеріїв для обраної професії. Ставка заробітної плати неповнолітнього працівника у випадку цього навчання є фіксованою.

Практичне професійне навчання у Великопольському Відділі Ремісничому (Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej - WIR)

www.irpoznan.com.pl

Професійне навчання

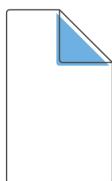
Навчання в рамках ремісничої моделі навчання здійснюється на основі трудового договору про професійну підготовку (umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego). Ця модель професійного навчання полягає в тому, що учень здобуває теоретичні знання в школі або на курсах підвищення кваліфікації, а також практичні навички безпосередньо на ремісничому підприємстві в справжніх умовах праці.

Майстерні ремісничих відділів (Cech, Izba Rzemieślnicza)

Майстерні ремісничих відділів надають допомогу майстру в організації теоретичного підвищення кваліфікації молодих робітників у таких формах:

- шкільна - співпраця з професійно-технічною школою I ступеня, насамперед на етапі планування кількості учнів у наборі на конкретні ремісничі професії, організації часу теоретичного навчання в школі та нагляду за виконанням учнями зобов'язань щодо теоретичного навчання,
- позашкільна - шляхом організації додаткової теоретичної підготовки молоді у співпраці з ремісничим відділом, іншими навчальними закладами та курсів підвищення кваліфікації для учнів у межах основної програми з обов'язкових теоретично-професійних дисциплін для професійно-технічної школи I ступеня.

Трудовий договір

Трудовий договір між майстром і неповнолітнім працівником укладається на невизначений термін (при цьому термін навчання не може бути коротшим за 36 місяців), а це означає, що після завершення навчання, термін якого зафіксований у договорі, майстер повинен укласти з колишнім учнем відповідний трудовий договір або припинити достроково трудовий договір з учнем за заявою неповнолітньої особи. Застосовуються ті ж самі правові положення.

Навчання професії неповнолітніх працівників, працевлаштованих з метою професійної підготовки у роботодавців-ремісників, завершується здачею екзамену (egzamin czeladniczy).

Екзамен з отримання кваліфікації (egzamin czeladniczy)

Проводиться на підставі окремих положень для неповнолітніх працівників, що працевлаштовані з метою навчання професії є професійним екзаменом, який підтверджує професійну кваліфікацію.

Від вересня 2023 року правила працевлаштування неповнолітніх працівників зміняться.

При Великопольському Відділі Ремісничому в Познані та повіті діють 43 цехи, які підтримують навчання ремесл.

<https://www.irpoznan.com.pl/userfiles/files/2021/PORADNIK%202021%20wyd.1.pdf>

Практичне професійне навчання

Опрацьовано на основі:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391) ogłoszono dnia 28 lutego 2019 r. obowiązuje od dnia 1 września 2019 r.,
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190000391/O/D20190391.pdf> (data dostępu: 31.08.2023r.)
- www.ohp.pl (data dostępu: 31.08.2023r.)
- www.irpoznan.pl (data dostępu: 31.08.2023r.)

Колектив співробітників Центру професійної орієнтації для молоді (Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu)